

Holde Alpakkaer med andre husdyr - ja eller nei?

Written by Jill McElderry-Maxwell, translated by Knapper Alpakka

Alpakkaer blir mer og mer tilgjengelige og prisgunstige, og oppdrettere blir ofte spurt av potensielle eller nye eiere om alpakkaer kan være sammen med andre livdyr i husdyrrom eller på beite. Dette kan være et vanskelig spørsmål å svare på hvis oppdretteren ikke er godt kjent med de dyrene det spørres om og noen ganger kan det være vanskelig selv om man er godt kjent med de. I generelle termer kan vi si at å holde alpakkaer sammen med andre dyr

- ▶ *endrer risiko ift parasitter*
- ▶ *øker risiko for sykdom*
- ▶ *gjør det mer sannsynlig at en eller flere arter får feil før*
- ▶ *øker sannsynligheten for fysisk skade på en eller flere arter*
- ▶ *øker stress for alpakkaene, og spesielt dersom alpakkaen er alene*

På grunn av dette og faktorer som nevnt under er det å ha alpakkaer i samme beiter som de fleste andre livdyr en sak man vanligvis ikke anbefaler. Det anbefales spesielt ikke for nybegynnere som kan hende ikke kjenner dyra sine godt nok til å se sykdom eller skade fort nok.

Alpakkaer er stoiske og vil ofte skjule tegn på stress eller sykdom til de er svært syke.

Selv om det er mulig å ha alpakkaer sammen med andre arter reduserer det generelt sett ikke arbeidsmengden og bør kun gjøres av erfarne eiere som er kjent med riskene ved blanding av livdyrarter. Det er viktig å huske at de potensielle negative faktorene ikke bare påvirker alpakkaene, men at begge (eller alle) artene som huses sammen eller går på beite sammen møter de samme konsekvensene som nevnt over.

The Suri Network har laget denne informasjonsartikkelen som en guide til fordeler og ulemper ved å ha alpakkaer sammen med andre livdyr som en tjeneste til sine medlemmer. Denne guiden er ikke ment som et substitutt for råd fra veterinærer og er ment kun som en generell guide, basert på generelt aksepterte dyreholdsprinsipper.

Opphavsrett © 2016 The Suri Network

Alpakkaer og fjærfe

Fordeler:

- ▶ Fjærfe spiser fluer og flueegg med stor iver, og kan redusere flueproblemer.
- ▶ Noen typer fjærfe, spesielt ender, spiser snegler som kan redusere risikoen for parasitter.
- ▶ Fjærfe roter i møkkhauger og det kan også redusere parasittbyrden siden møkka da tørker ut fortere.
- ▶ Gressetende fjærfe som gjess kan spise parasitter uten at de selv blir skadet, dersom du roterer alpakkaer med gjessbeite. Gjessene sine parasitter er i sin tur ikke skadelige for alpakkaer.
- ▶ Fjærfe som roterer beite med alpakkaer vil både stelle og gjødsle beiter, vanligvis uten å skade.
- ▶ Noe fjærfe, spesielt guineahøner, er effektive flatt-spisere.

Ulemper:

- ▶ Selv om fjærfe og alpakkaer ikke deler koksidiarter (parasitter), deler de salmonella, kampylobakter og E. coli i fordøyelsessystemet og legger fra seg disse bakteriene i avføringen.
- ▶ Fjærfe kan vagle på uønskede steder og dermed forurense fôret eller vannet med avføringen.
- ▶ Mange eiere frykter at frittgående fjærfe kan tiltrekke seg rovdyr.

All photographs courtesy of Bag End Suri Alpacas of Maine, except sheep, courtesy of Nyala Farms Alpacas ©2015

Alpakkaer og griser

Fordeler:

- ▶ Griser og alpakkaer deler ikke de samme endoparasittene (innvollsparasitter).
- ▶ Når man roterer beiter mellom alpakkaer og griser kan begge artene redusere parasittbyrden for den andre.

Ulemper:

- ▶ Griser er altetende og kan forsøke å spise unge eller syke og skadede alpakkaer.
- ▶ Voksne griser kan skade alpakkaer, med vilje eller ikke.
- ▶ Griser kan ødelegge beiter ved å rote opp røtter.
- ▶ Griser kan grave seg under gjerder som ikke har strøm i seg.

Denne artikkelen ble første gang trykt i 2015-utgaven av PurelySuri og er gjengitt med tillatelse fra Suri Network, rasen foreningen for Suri alpakka. Medlemskap er åpent for alle som eier Suri alpakka, samt de som bare elsker dem.

For mer informasjon, besøk www.surinetwork.org

Alpakkaer og hester (hester, esler)

Fordeler:

- ▶ Hester deler ikke viktige endoparasitter med alpakka.
- ▶ Når man roterer beiter mellom hester og alpakkaer kan den ene arten redusere parasittbyrden til den andre. Hester kan trygt spise alpakkaenes parasitter og motsatt.
- ▶ Esler kan være effektive voktere for alpakkaer hvis de holdes i beiter i ytterkant av områdene for alpakkaene. Esler med gode vokterinstinkter vil anse de indre beiten som sine og vil beskytte de. Eslenes tilstedeværelse kan være nok for å avskrekke visse rovdyr.

Ulemper:

- ▶ Hester kan skade eller drepe alpakkaer uten å mene det. Selv miniatyrhester er proporsjonelt sterkere enn alpakkaer og kan sparke og bite med store konsekvenser.
- ▶ Esler kan plukke opp og riste mindre beitedyr, og skade eller drepe de.
- ▶ Hester kan mobbe vekk alpakkaer fra fórkilder.
- ▶ Alpakkaer kan bli syke og dø av hestens herpesvirus 1 (EHV-1).
- ▶ Alpakkaene er også sårbare overfor Streptococcus equi zooepidemicus, som kan forårsake "alpakkafeber" og er en sjelden, men dødelig, sykdom hos alpakkaer. Hestene kan være bærere av denne sykdommen uten å vise noen symptomer.
- ▶ Hester kan være bærere av salmonella og utskille bakterien i avføringen uten å vise noen kliniske tegn på sykdom. Criaer er spesielt sårbare for salmonella.

Alpakkaer og storfe

Fordeler:

- ▶ Ingen

Ulemper:

- ▶ Storfe kan skade eller drepe alpakkaer uten å mene det, spesielt dersom de har horn.
- ▶ Storfe og alpakkaer deler mange av de samme endoparasittene.
- ▶ Storfe bruker ikke fellestoaletter som alpakkaene gjør og eksponerer dermed alpakkaene for høyere parasitrisiko.
- ▶ Storfe kan monopolisere felles matressurser.
- ▶ Typiske gjerdet for storfe (elektrisk eller piggråd) vil ikke holde alpakkaer inne eller rovdirene som er farlige for alpakkaene ute.
- ▶ Kalvefor som brukes for å gi kalver en god start kan inneholde antibiotica som er giftig eller dødelig for kamelider.
- ▶ Alpakkaer er sårbare overfor BVDV, som kan forårsake aborter eller criaer som er vedvarende smittede hvis mordyret blir eksponert.
- ▶ Alpakkaer kan få paratuberkulose, storfetuberkulose og potensielt andre økonomisk viktige sykdommer som opptrer blant storfe. I noen deler av Europa er storfetuberkulose et problem.

Alpakkaer og sauer

Fordeler:

- ▶ Alpakkaer og sauer kan vanligvis holdes i samme inngjerdinger.
- ▶ Alpakkaer kan beskytte lam fra mindre rovdyr som rev. Dessverre er alpakkaene like sårbare som sau overfor hunder og hundedyr.

Ulemper:

- ▶ Sau og alpakkaer deler endoparasitter.
- ▶ Sau bruker ikke fellestoaletter som alpakkaene gjør og eksponerer dermed alpakkaer for økt parasitrisiko.
- ▶ Alpakkaer tåler kobber bedre enn sau, og før laget for alpakkaer kan dermed være farlig for de fleste saueraser.
- ▶ Mange saueraser er tyngre enn alpakkaer og kan mobbe vekk alpakkaene fra felles matressurser.
- ▶ Sau kan skade alpakkaer med stanging og sauer med horn er spesielt farlige i så måte.
- ▶ Selv kastrerte alpakkahanner kan forsøke å bedekke søyer.
- ▶ Voksne alpakkaer kan skade unge sauer og lam med eller uten vilje.
- ▶ Caseous lymphadenitis (CL) er en dødelig sykdom som er vanlig hos sau og geit, og kan også gå på alpakka.
- ▶ Alpakkaer kan få paratuberkulose, Q-feber, munnskurv og andre sykdommer som er vanlige hos sau.

Alpakkaer og geiter

Fordeler:

- ▶ Alpakkaer og geiter kan vanligvis holdes i samme inngjerdinger, men geit trenger høyere gjerdet.
- ▶ Alpakkaer kan beskytte killinger overfor mindre rovdyr som rev, men er sårbare overfor større rovdyr eller grupper av rovdyr.
- ▶ Alpakkaer og geiter beiter og/eller leter etter mat på forskjellige planter hvilket utnytter beiten bedre.

Ulemper:

- ▶ Alpakkaer og geiter deler mange av de samme parasittene.
- ▶ Geiter bruker ikke fellestoaletter og eksponerer dermed alpakkaene for økt parasitrisiko. Geiter vil i tillegg klatre i fortrau og legge fra seg avføring der.
- ▶ Alpakkaer er mer følsomme overfor kobber enn geiter og geitefor kan være giftig for de over tid.
- ▶ Geiter kan mobbe vekk alpakkaer fra felles matressurser.
- ▶ Geiter kan skade alpakkaer med stanging og spesielt gjelder dette geiter med horn.
- ▶ Selv kastrerte alpakkaer kan forsøke å bedekke geiter.
- ▶ Voksne alpakkaer kan skade unge geiter med eller uten vilje.
- ▶ Caseous lymphadenitis (CL) er en dødelig sykdom som er vanlig hos sau og geit, og kan også gå på alpakka.
- ▶ Alpakkaer kan få paratuberkulose, Q-feber, munnskurv og andre sykdommer som er vanlige hos geiter.

